

In de omgekeerde wereld

Op het Festival van Avignon duikt choreograaf-danser Sidi Larbi Cherkaoui van Les Ballets C. de la B. de wereld van Wim Vandekeybus in. Hij nodigde de choreograaf uit om voor hem een solo te maken, een unieke ontmoeting tussen energie en verfijning, magisch realisme en sobere integriteit.

Van onze medewerkster
Sally De kunst

In Avignon pruttelden ze tegen toen ik zei dat ik een ezel nodig had, maar ik heb gezegd: 'Als er geen ezel is, dan kom ik niet!' Als altijd vastberaden en vol vuur is choreograaf Wim Vandekeybus aan het woord. Het is een zonnige zaterdagmiddag in Brussel, en in de studio's van Ultima Vez, Vandekeybus' gezelschap, zijn de laatste repetities aan de gang van de solo *It* die hij voor Sidi Larbi Cherkaoui maakte, geïnspireerd op een verhaal van Paul Bowles. Geesten, metamorfoses en een sprekende ezel zijn de ingrediënten. Cherkaoui danst letterlijk en figuurlijk de ziel uit zijn lijf, nu eens sierlijk, met veel oog voor detail, dan weer met een demonische energie, steeds virtuoos.

Gedurende weken repeteerden Vandekeybus en Cherkaoui in hun vrije uren, 's avonds en tijdens de weekends, de voorstelling. Overdag werkte Vandekeybus aan zijn nieuwste grote creatie *Blush*, die in september in première gaat, met teksten van Peter Verhelst en muziek van David Eugene Edwards van 16 Horsepower. Cherkaoui rondde intussen de bijna twee jaar durende tournee af van zijn gelauwerde debuutchoreografie *Rien de rien*, bij Les Ballets C. de la B., en oogstte succes met *OOK*, de wonderlijke voorstelling die hij met Nienke Reehorst bij Theater Stap maakte.

Ondanks die drukke agenda vonden Vandekeybus en Cherkaoui, twee uiteenlopende persoonlijkheden met twee verschillende idiomen, elkaar in een solo voor het Festival van Avignon. Het smaakte zelfs naar meer, want in december komt er een langere versie in de Belgische zalen.

Hoe is de samenwerking voor *It* tot stand gekomen?

Sidi Larbi Cherkaoui: "Héla Fattoumi, choreografe en coartiestiek directeur van de compagnie Fattoumi-Lamoureux, nodigde me uit voor *Le vif du sujet*, een forum op het Festival van Avignon waarvoor dansers een chore-

een solo van een half uur te maken. Wim was de eerste persoon aan wie ik dacht. Het materiaal waar wij bij Les Ballets C. de la B. meestal aan werken, is immers meer op details gericht. En ik wou nog eens zweten. (lacht) Wim drijft mensen over hun grenzen heen. Alain Platel doet dat ook, maar dat is veeleer

Sidi Larbi Cherkaoui:
'Ik probeer in mijn werk altijd limieten op te zoeken. Ook Wim drijft mensen over hun grenzen heen'

op een psychologische manier, terwijl het bij Wim echt fysiek is.

"Ik probeer zelf als choreograaf in mijn werk altijd limieten op te zoeken: hoe kun je een boog groter maken zonder dat je je evenwicht verliest? Ik voel dat Wim daar ook heel erg mee bezig is,

Van onze medewerkster

In tegenstelling tot de Belgische intrede vorig jaar staan er deze editie minder landgenoten op de affiche van het Festival van Avignon, dat gisteren van start ging. Naast de solo van Sidi Larbi Cherkaoui in een regie van Wim Vandekeybus in het kader van *Le vif du sujet* lezen de Belgische auteurs Pietro Pizzuti en Chantal Akerman voor uit eigen werk in de reeks *mots d'auteur*. Op het Off-festival speelt nog een aantal Waalse en Brusselse gezelschappen. Terwijl Jan Fabre in juli 2002 het bloed nog rijkelijk deed vloeien op de Cour d'honneur van het Palais des papes valt de eer om die prestigieuze festivalplek te bespelen deze keer te beurt aan de Franse regisseur Eric Lacascade, met een bewerking van Tsjechovs *Platonov*. De Duitse choreografe Sasha Waltz toont in de tweede helft van het festival op

'In Avignon pruttelden ze tegen toen ik zei dat ik een ezel nodig had, maar ik heb gezegd: 'Als er geen ezel is, dan kom ik niet.'

(Foto J.P. Stoop)

met dat onderzoeken van technische mogelijkheden. Ik proef graag van die nieuwe dingen. Ik hou ervan mijn eigen werk te creëren, maar vind het daarnaast ook heel boeiend om de rest van het Belgische danslandschap af te tasten."

Wim Vandekeybus: "Ik zag de samenwerking meteen zitten. Ik had Larbi jaren geleden gezien in de preselecties van de beste Belgische danssolisten, en ben hem blijven volgen, bij P.A.R.T.S en later bij Les Ballets C. de la B., in *Iets op Bach* van Alain Platel en in zijn eigen creatie. Van die eerste keer dat ik hem aan het

werk zag, herinnerde ik mij iets heel straks, wat gaandeweg in zijn parcours vloeiender geworden is. Ik wou die strakheid bij Larbi opnieuw opzoeken."

It is geïnspireerd op het verhaal Circular Valley van Paul Bowles. Vanwaar die keuze?

Vandekeybus: "Ik ben op dit moment heel erg bezig met metamorfoses, in mijn nieuwe voorstelling *Blush*, maar ook voor het stuk dat ik in het voorjaar van 2003 ga maken bij Toneelgroep Amsterdam. En toen kwam ik uit bij dat verhaal van Paul Bowles, over een geest

die in een klooster rondwaart en bezit neemt van mensen en dieren. Het paste in mijn verbeelding perfect bij de locatie waar we in Avignon staan, een binnenplein van een klooster, en bij de fysiek van Larbi, die bijna een geest is, met zijn charismatische, neutrale blik. Ik wou hem een abstractie laten maken van de voortdurende transformaties van de geest uit *Circular Valley*. Larbi speelt als het ware niet de schildpad, maar het meditatieve van dat dier. Niet de bandiet, maar het wapen. Daar hebben we ons bijvoorbeeld op geïnspireerd voor het dansmateriaal: hoe wer-

ken wapens? Hoe wordt een revolver opgeladen? Hoe schiet een kogel weg? Op die abstractere elementen."

Wim, het is de eerste keer dat jij een solo maakt voor iemand. In welke zin verschilt dat werkproces van je groepschoreografieën bij Ultima Vez?

Vandekeybus: "Het verloopt vooral veel rustiger, omdat Larbi zelf een heel goeie neus heeft als choreograaf. Paul Peyskens heeft me ooit eens gezegd: 'Eigenlijk zou ik met een groep regisseurs moeten werken in plaats van acteurs.' Ik kan dat alleen maar beamen. Het is echt een ontmoeting waarbij je elkaar verder duwt."

Cherkaoui: "Het is tegelijkertijd frustrerend en verrijkend om met een andere choreograaf samen te werken. Frustrerend omdat je altijd concessies moet doen. Hij wil naar links, jij naar rechts. Verrijkend omdat je door toe te geven dingen uitprobeert die je anders nooit zou doen, nieuwe wegen bewandelt. Wat ik bijvoorbeeld niet gewoon ben, is om eerst dansmateriaal te ontwikkelen en daar dan muziek op te zetten. Ik werk meestal op bestaande muziekstukken. Voor deze solo was het materiaal er, en dan pas maakte Charo Calvo de muziek. Voor mij is dat de omgekeerde wereld."

It door Sidi Larbi Cherkaoui, in een choreografie van Wim Vandekeybus, speelt van 15 tot en met 26 juli, in de Jardin de la Vierge du Lycée Saint Joseph, Avignon. Info: 0033-49/014.14.14 of www.festival-avignon.com

Weinig Belgen in Avignon

de Cour d'honneur de definitieve versie van *nobody*, dat eerder dit jaar al in Brugge te zien was, en volgend seizoen in deSingel speelt. Daarnaast bevat het dansluik in Avignon werk van Joseph Nadj en een hommage aan Bauhaus-choreograaf Oskar Schlemmer.

Voorts heeft Bernard Faivre d'Arcier, directeur van het Festival van Avignon, naast een aantal ensceneringen van auteurs als Brecht, Materlinck, Goldoni, Müller en Bernhard, gekozen voor een nieuwe dramaturgie. Zo is de Spaanse Argentijn Rodrigo Garcia in Avignon te gast met drie stukken: het intrigerende *After Sun*, hier al te zien in Monty en op het Kunsten-FESTIVALdesArts, *Je crois que vous m'avez mal compris* en (in een enscenering van François Berreur) *Prometeo*. Voorts lijkt de Ier Martin McDonagh ook in Frankrijk aan zijn opmars bezig: Bernard Bloch regisseert *L'ouest solitaire*, het derde luik van de *Leenane Trilogy*. Opvallend in het programma van Avignon is

zonder meer ook de theateradaptatie van Thomas Vinterbergs film *Festen* door de Pool Grzegorz Jarzyna, die deel uitmaakt van THEOREM, dat de verspreiding van Oost-Europees theater moet bevorderen. Binnen dat programma vallen ook *Commedia del servitore* van de Bulgaarse regisseur Stefan Moskov en een bewerking van Sarah Kanes expliciete *Cleansed* door de Pool Krzysztof Warlykowski.

Samengevat ziet de affiche van het Festival van Avignon er behoorlijk zwaarmoedig uit. Maar in het tonen van de dingen zoals ze zijn, ligt volgens Faivre d'Arcier precies de kwaliteit van het hedendaagse theater: "Het theater is beurtelings een school van waarheid en gruwel." (SDK)

Het Festival van Avignon loopt nog tot en met 27 juli op verscheidene locaties in Avignon. Info: 0033-49/014.14.14 of www.festival-avignon.com